

Nüfus hizmetleri kanununda dikkat çeken değişiklikler

ALİ DEMİRBAŞ *

Nüfus Hizmetleri Kanunu¹ (NHK), 19.10.2017 tarih ve 7039 sayılı Kanun² ile birtakım değişikliklere uğramıştır. Söz konusu değişikliklerden dikkat çeken hususlar aşağıda maddeler halinde zikredilmiştir:

- Çocuğa konulacak ad, üç adı geçmemelidir ve kısaltma barındırmamalıdır (NHK 15 V).
- Bakanlık, il ve ilçe müftülerine de evlendirme memurluğu yetkisi ve görevi verebilir (NHK 22 II).
- Babalığa hüküm kararı ile babaları arasında soybağı kurulan çocukların babalarının soyadını almaları hususu, tanınan çocuklarda olduğu gibi açık kanuni düzenlemeye kavuşmuştur (NHK 28 IV).
- Nüfus kayıtlarına ilişkin düzeltme davalarında haklı sebeplerin bulunması hâlinde aynı konuya ilişkin düzeltme yapılması hâkimden istenebilir (NHK 36 I b).
- Kişiler, kendilerine ve alt ya da üst soylarına ait nüfus kayıt örneklerini, kendilerine ve ergin olmayan çocuklarına ait yerleşim yeri belgelerini e-Devlet kapısı üzerinden sorgulayabilir; sonucunu fizikî veya elektronik ortamda ilgili merciine verebilir. Ayrıca, e-Devlet kapısı üzerinden alınan belgeler, nüfus müdürlüklerinden alınan belgelerle aynı hukukî değere sahiptir (NHK 44 V).
- Adres bildirimini, kişilerin yazılı beyanı esasına dayanır; şahsen yapılabileceği gibi güvenli elektronik imza ile de yapılabilir; nüfus müdürlüklerine veya dış temsilciliklere yapılır; zorunlu olarak yirmi iş günü içinde yapılır; vekâletname ibraz etmek suretiyle yapılabileceği gibi yerleşim yeri ve diğer adresi aynı olan ailenin ergin fertleri tarafından da birbirlerinin yerine yapılabilir. Adres beyanında şüphe edilmesi hâlinde teyit mahiyetinde bilgi ve belgeler

istenebilir (NHK 50).

- Boşandığı eşinin soyadını kullanma izni alan kadının evlenmeden önceki soyadını kullanmak istemesi, eşinin soyadı ile birlikte önceki soyadını da taşıyan kadının bu sefer sadece eşinin soyadını kullanmak istemesi hâllerinde artık mahkeme kararı gerekmeksizin nüfus müdürlüğünce gerekli işlem yapılır (NHK ek madde 3).
- Soyadı Kanununun üçüncü maddesine aykırı soyadları³ ile yazım ve imla hatası veya düzeltme işareti kullanılmamasından kaynaklanan anlam değişiklikleri bulunan ad ve soyadları, mahkeme kararı gerekmeksizin il veya ilçe idare kurulunun vereceği kararla bir defaya mahsus olmak üzere değiştirilebilir. Bunun için kişinin iki yıl içinde yerleşim yerinin bulunduğu nüfus müdürlüğüne yazılı olarak başvurması gerekir. Soyadı değiştirilen erkek ise kendisi ile birlikte varsa karısının ve müracaat tarihinde ergin olmayan çocuklarının da soyadları düzeltilir. Soyadı değiştirilen kadın ise kendisi ile birlikte varsa ergin olmayan evlilik dışı çocuklarının da soyadları düzeltilir (NHK geçici madde 8).

Dip notlar:

¹ 25.4.2006 tarih ve 5490 sayılı "Nüfus Hizmetleri Kanunu" (RG 29.4.2006, Sayı: 26153).

² 19.10.2017 tarih ve 7039 sayılı "Nüfus Hizmetleri Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" (RG 3.11.2017, Sayı: 30229).

³ 21.6.1934 tarih ve 2525 sayılı "Soyadı Kanunu" m.3: "Rütbe ve memuriyet, aşiret ve yabancı ırk ve millet isimleriyle umumî edepelere uygun olmayan veya iğrenç ve gülünç olan soyadları kullanılamaz." (RG 2.7.1934, Sayı: 2741).